

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-44)

DÜNYA AŞI HAFTASI (2026)

Aşılama, her yıl milyonlarca hayat kurtaran en önemli halk sağlığı uygulamalarından biridir. Aşılar, vücudun doğal savunma mekanizmalarını uyararak bağışıklık oluşturur ve bireylerin hastalıklara yakalanma riskini azaltır. Günümüzde 30'dan fazla yaşamı tehdit eden hastalığa karşı aşı geliştirilmiş olup, bu sayede difteri, tetanoz, boğmaca, grip ve kızamık gibi hastalıklara bağlı her yıl yaklaşık 3,5-5 milyon ölüm önlenmektedir.¹

Aşılar, bağışıklık sistemini gerçek bir enfeksiyonla karşılaşmadan önce hazırlayan ve koruyucu yanıt geliştirmesini sağlayan biyolojik ürünlerdir. Vücuda uygulandıklarında, bağışıklık sistemi hastalık etkenini tanımayı öğrenir ve buna karşı antikor üretir. Ancak aşılar, virüs ve bakterilerin yalnızca zayıflatılmış ya da etkisiz hale getirilmiş formlarını içerdiğinden hastalığa yol açmaz; aksine bireyi hastalığın kendisinden ve olası ciddi komplikasyonlarından güvenli bir şekilde korur.²

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre 1974 yılından bu yana aşılama sayesinde 150 milyondan fazla yaşam kurtarılmıştır. Bununla birlikte 2024 yılında yaklaşık 20 milyon çocuk en az bir aşı dozunu kaçırmıştır. Bu veriler, aşılama hizmetlerinin sürdürülmesi, güçlendirilmesi ve aşıya erişimin artırılmasının halk sağlığı açısından kritik önemini açıkça ortaya koymaktadır.³ Aşı ve aşılama alanındaki tüm gelişmelere rağmen, dünyada aşılama henüz istenen düzeye gelmemiştir. Bununla birlikte, artık görülmeyen bazı hastalıklar tekrar görülmeye başlamıştır. Özellikle son iki yılda dünyada kızamık başta olmak üzere difteri, boğmaca ve diğer bazı aşı ile önlenebilen hastalık salgınları yaşanmıştır. Eksik aşıli veya aşılanmamış kişilerin göç, savaş gibi nedenlerle küresel dolaşımının artması ve aşı karşıtlığı bu durumun temel nedenleri olarak görülmektedir. Aşılanmamış kişilerin sayıları arttıkça toplum bağışıklığı bozulmakta ve salgınlar görülmektedir.⁴

Aşılar, üretimden uygulamaya kadar birçok aşamada sıkı denetimlerden geçen güvenilir biyolojik ürünlerdir. Ülkemizde kullanılan aşılar, DSÖ ve diğer uluslararası otoritelerin standartlarına uygun olarak onaylanmakta ve her bir seri detaylı testlerden geçirilmektedir. Ayrıca Türkiye'de Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu laboratuvarlarında analiz edilerek uygunluğu doğrulanmaktadır. Aşılar, soğuk zincir sistemi ile uygun koşullarda saklanmakta ve Aşı Takip Sistemi ile sürekli izlenmektedir. İçerdikleri maddeler çok düşük miktarlarda olup, aşının etkili ve güvenli olmasını sağlar; bu maddelerin hastalığa yol açtığına dair bilimsel bir kanıt bulunmamaktadır. Tüm bu süreçler, aşılarda güvenle uygulanabildiğini göstermektedir.⁵

¹ [Internet] World Health Organization (WHO). Vaccines and Immunization https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization#tab=tab_1 Erişim Tarihi: 22.04.2026

² [Internet] World Health Organization (WHO). Vaccines and Immunization. https://www.who.int/health-topics/vaccines-and-immunization#tab=tab_2 Erişim Tarihi: 22.04.2026

³ [Internet] World Health Organization (WHO). World Immunization Week 2026. <https://www.who.int/campaigns/world-immunization-week/2026> Erişim Tarihi: 22.04.2026

⁴ [Internet] Klinik Mikrobiyoloji Uzmanlık Derneği KLİMUD. Dünya Aşı Haftası Bilgi Notu.

<https://www.klimud.org/uploads/content/D%C3%BCnya%20A%C5%9F%C4%B1%20Haftas%C4%B1%20Bilgi%20Notu.pdf> Erişim Tarihi: 22.04.2026

⁵ [Internet] T.C. Sağlık Bakanlığı. Aşı İçerikleri. <https://asi.saglik.gov.tr/asi-icerikleri.html> Erişim Tarihi: 22.04.2026

Bu doküman, Dr. Sibel Armağan KARADENİZ ve Öğr. Gör. Dr. Meltem ŞENGELEN danışmanlığında 24.04.2026 tarihinde hazırlanmıştır.

Bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Karadeniz S.A, Şengelen M. Dünya Aşı Haftası (2026) Bilgilendirme Notu-HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi 2025/2026-44-[Internet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>. Erişim:24.4.2026.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-44)

Aşılar, diğer tıbbi ürünler gibi bazı yan etkilere neden olabilir; ancak bu etkiler genellikle hafif ve kısa sürelidir. En sık görülen yan etkiler arasında aşı yapılan yerde ağrı, kızarıklık, hafif ateş ve halsizlik yer alır ve çoğu birkaç gün içinde kendiliğinden düzelir. Aşı sonrası ortaya çıkan ve aşı ile ilişkili olabileceği düşünülen durumlar sağlık otoriteleri tarafından dikkatle izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Bu süreçler sayesinde aşıların güvenliği sürekli olarak kontrol altında tutulmakta ve toplumda güvenle uygulanması sağlanmaktadır.⁶

Aşı takvimi, çocuklara hangi aşının hangi zamanda yapılacağını gösteren bir plan olup, düzenli ve zamanında aşılamaya yapılmasını sağlar. Ülkemizde aşılamaya hizmetleri, Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen Genişletilmiş Bağışıklama Programı (GBP) kapsamında planlanmakta ve uygulanmaktadır. Bu program doğrultusunda çocukluk çağı aşı takviminde difteri, boğmaca, tetanoz, çocuk felci, hepatit B, hepatit A, hemofilus influenza tip b, tüberküloz, kızamık, kabakulak, kızamıkçık, suçiçeği ve pnömokok olmak üzere toplam 13 hastalığa karşı rutin aşılamaya yapılmaktadır. Aşı takvimi, hastalıkların toplumdaki durumu, aşıların etkinliği ve güvenliği gibi bilimsel veriler doğrultusunda uzmanlar tarafından oluşturulmakta ve gerektiğinde güncellenmektedir. Son yıllarda altı bileşenli karma aşı gibi yeniliklerle çocukların daha az enjeksiyonla daha fazla hastalığa karşı korunması sağlanmıştır. Aşılar, aile sağlığı merkezleri başta olmak üzere çeşitli sağlık kuruluşlarında uygulanmakta olup, Ulusal Aşı Takvimi kapsamındaki aşılar ve risk gruplarına yönelik birçok aşı Sağlık Bakanlığı tarafından ücretsiz olarak sunulmaktadır.⁷

Çocukluk çağı aşıları ile sağlanan koruyuculuk, yaşamın ilerleyen dönemlerinde de devam ettirilmelidir. Çünkü aşıyla önlenemez birçok hastalık yalnızca çocukları değil, erişkinleri de etkileyebilmekte ve özellikle risk gruplarında daha ağır seyredebilmektedir. Bu nedenle erişkin aşılaması; eksik aşıların tamamlanması, bağışıklığın pekiştirilmesi ve özellikle gebeler, yaşlılar, kronik hastalığı olanlar ve bağışıklık sistemi zayıf bireylerin korunması açısından büyük önem taşımaktadır. Erişkin dönemde tetanoz, grip, pnömokok ve kızamık gibi hastalıklara karşı aşılar uygulanmakta; gebelikte yapılan aşılar ise hem anneyi hem de yeni doğan bebeği korumaktadır. Bu nedenle aşılamaya, yalnızca çocukluk çağıyla sınırlı değil, yaşam boyu sürdürülmesi gereken etkili bir korunma yöntemidir.⁸

Her yıl Nisan ayının son haftasında kutlanan Dünya Aşı Haftası'nın amacı, aşılamaya önemi hakkında toplumsal farkındalığı artırmak ve daha fazla kişinin aşıyla önlenemez hastalıklardan korunmasını, bu hastalıklardan kaynaklanan sekellerin ve ölümlerin önlenmesini sağlamaktır.⁹ Bu yıl DSÖ tarafından belirlenen "Aşılar her nesilde işe yarar" teması ile aşıların; nesiller boyunca bireylerin, ailelerin, toplumların sağlığını koruduğu ve geleceğimizi güvence altına aldığı belirtilmektedir. Aşı Haftası, bağışıklamanın başarılarını kutlamak, kurtarılan hayatlar üzerindeki etkisini vurgulamak ve rutin aşılamaya

⁶ [Internet] T.C. Sağlık Bakanlığı. Aşı Sonrası İstenmeyen Etkiler (ASİE). <https://asi.saglik.gov.tr/asi.html> Erişim Tarihi: 22.04.2026

⁷ [Internet] T.C. Sağlık Bakanlığı. Bağışıklama Programı ve Aşı Takvimi. <https://asi.saglik.gov.tr/bagisiklama-programi-ve-asi-takvimi.html> Erişim Tarihi: 22.04.2026

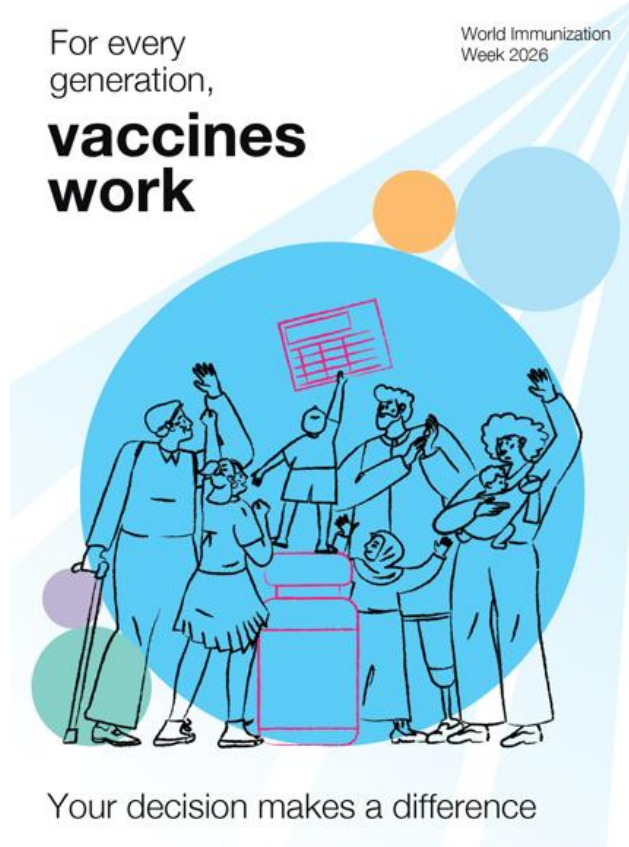
⁸ [Internet] T.C. Sağlık Bakanlığı. Erişkin Aşılamaya. <https://asi.saglik.gov.tr/kimlere-asi-yapilir/eriskin-asilama.html> Erişim Tarihi: 22.04.2026

⁹ [Internet] World Health Organization (WHO). World Immunization Week. <https://www.who.int/campaigns/world-immunization-week> Erişim Tarihi: 22.04.2026

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-44)

çalışmalarını güçlendirmeye yönelik çabaları desteklemek için önemli bir fırsat sağlamaktadır.³ Aşıların zamanında ve eksiksiz yapılması hem bireysel sağlığın korunması hem de toplumda hastalıkların yayılmasının önlenmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Unutulmamalıdır ki, aşılar her nesilde hayat kurtarmaya devam etmektedir.

**AŞILAR HER NESİLDE İŞE YARAR:
SİZİN KARARINIZ FARK YARATIR.**

¹⁰ [Internet] World Health Organization (WHO). World Immunization Week Campaign Materials (Canto Platformu). <https://who.canto.global/v/WorldImmunizationWeek/landing?viewIndex=0> Erişim Tarihi: 22.04.2026